

Nr 286.

Av herrar **Skagerlund** och **Pettersson** i Rosta, *angående förnyad utredning om anordnande av skjutfält i Kilsbergen.*

1943 års riksdag beslöt bifalla förslag om förläggande av artilleriskjutfält för Bergslagens artilleriregemente till område i Kilsbergen. Mot förslaget framfördes så vägande invändningar, att riksdagens kamrar stannade vid olika beslut. Vid gemensam votering samlade förslaget en förhållandevis knapp majoritet.

Vi behöva icke upprepa de starka sakskalet, som ur skilda synpunkter framfördes mot förslaget, men vilja erinra om de högst betydande olägenheter som påpekades skulle uppstå icke blott för väsentliga delar av Örebro län utan även för stora delar av centrala Mellansverige i övrigt, därest Kilsbergen, som av fritidsutredningen föreslagits till riksallmänning, skulle nödgas hysa ett artilleriskjutfält med given tendens att, så snart förhållandena därtill förändrade, utvidga sig över allt större områden. I samband härmed vilja vi även erinra om de ur lokal- och statsekonomiska synpunkter starkt motiveerade bekymmer, som framfördes från representanter för de lokala myndigheterna i Skillingaryd, inför utsikten, att därvarande riksskjutfält för arméartilleriet skulle förflyttas till Kilsbergen.

Beträffande den till grund för ovannämnda förslag liggande utredningen må ytterligare framhållas följande. Civila myndigheter, som haft att yttra sig i ärendet under utredningsstadiet, ha icke anmodats föreslå lämpliga områden med vissa av militära myndigheter angivna kvalifikationer utan endast anmodats yttra sig över av militära myndigheter uppgjorda förslag. Vi syfta närmast på, att domänstyrelsen på grund därav icke haft anledning närmare inventera de områden, som kunnat lämpa sig för skjutfält. Vidare är det bekant, att fritidsutredningen kunnat ägna sig åt ärendet under så kort tid, att ingen möjlighet förelegat att ur det stora material, varöver fritidsutredningen förfogar, lämna anvisning på andra områden än Kilsbergen. Den civila lokalmyndigheten — länsstyrelsen — har, såvitt vi känna, icke beretts tillfälle yttra sig i ärendet. Civila synpunkter ha sålunda icke kunnat i önskvärd omfattning göra sig hörda. Ytterligare må framhållas, att de ekonomiska synpunkterna icke i erforderlig grad beaktats. Förlusten av de skogbärande arealerna beräknades medföra en engångskostnad av cirka 3,5 miljoner kronor. Denna beräkning utgick dock från värdet av skogen på rot.

I förädlad skick skulle denna skog årligen giva högst betydande belopp. Den av granatskärvor och dylikt förstörda skogen inom skjutfältsområdet kan ej maskinellt bearbetas. Enligt en approximativ uppskattning skulle landet göra en årlig förlust av minst 350 000 kronor genom projektets genomförande. Kapitaliserat efter 4 procent ränta betyder detta en kapitalförlust för landet av omkring 8 miljoner kronor. Häri ingår icke förlusten av de nedlagda skogsjordbruken. I belysning av dessa siffror framstår anslagsäskandet vid fjolårets riksdag — 900 000 kronor — som väl blygsamt. Ingen garanti föreligger att icke behov av skjutfältets utvidgning komma att göra sig gällande i framtiden. Ytterligare miljonvärden komma då att spolieras genom att fältet förlagts till ett särdeles värdefullt skogsområde.

Vad angår det för ett skjutfält av ifrågavarande art lämpligaste området vilja vi erinra om, att departementschefen i riksdagsdebatten förklarade, att ett förstklassigt skjutfält kan anordnas endast i fjälltrakter. Ett till Älvdalen förlagt artilleriskjutfält har från militärt håll angivits fylla mycket högt ställda militära anspråk. Avståndet från Bergslagens artilleriregementes förläggningsort, Kristinehamn, har dock ansetts vara för långt. Dessa cirka 25 mil tillryggaläggas emellertid med en godstågsfart av 45 km i timmen på cirka 5 ½ timmar, vartill kommer tid för i- och urlastning. Denna senare tid blir dock ungefär lika lång för färd till ett skjutfält i Kilsbergen, dit avståndet från Kristinehamn är omkring 30 km. För ett rörligt artilleriregemente måste övningar i järnvägstransporter vara ett synnerligen viktigt moment i utbildningen. Kostnaderna för järnvägstransporterna gå i viss omfattning till statens järnvägar.

Härovan framförda synpunkter voro endast i viss utsträckning tillgängliga redan vid 1943 års riksdags prövning av ärendet. Redan då framhölls även att skjutfältets iordningställande icke kunde vara en militär beredskapsåtgärd för pågående världskrig. Även med forcering tager fältets färdigställande minst tre år i anspråk. Ännu mindre kan detta företag i dag betecknas såsom en fråga av vikt för landets militära beredskap. Många tecken tyda på att pågående världskrig, åtminstone såvitt det berör Europa, lider mot sitt slut. Vad som än må hända landet under krigets slutskede kan skjutfältet icke bli av betydelse. Då freden står för dörren, uppkomma så många problem med snart sagt obegränsade ekonomiska konsekvenser för landet, att vi tvingas se oss om efter möjligheter att begränsa eller i vart fall för någon tid uppskjuta redan beslutade eller planerade utgifter. Även försvarets utgifter måste därvid i viss omfattning bli föremål för omprövning. I första hand måste då komma företag, vilkas genomförande kunna medföra oberäknade ekonomiska konsekvenser, samt företag, som av skilda anledningar i övrigt kunna betecknas som diskutabla. Få företag ligga därvid så nära till hands för omprövning som skjutfältet i Kilsbergen. Under sådana förhållanden synes det oss trängande angeläget att redan nu, innan ytterligare förberedelser vidtagits för projektets realiserande, avbryta arbetet med

detta skjutfält. Givetvis bör detta icke innebära, att frågan om skjutfält för arméartilleriet skall ställas på framtiden. Ytterligare ett års utredningsarbete, vari skilda civila myndigheter böra deltaga, kan leda till ett ur militär synpunkt lika tillfredsställande, kanske bättre resultat, samtidigt som högst betydande ekonomiska och sociala värden räddas.

Ännu en gång betonande, att det beslutade skjutfältet i Kilsbergen icke kan vara av betydelse för landets militära beredskap under pågående krig, få vi under åberopande av vad ovan anförts anhålla,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att verkställandet av tidigare beslut om anordnande av skjutfält i Kilsbergen avbrytes och förnyad utredning med beaktande av ovan anförda synpunkter anbefalles.

Stockholm den 21 januari 1944.

C.-D. Skagerlund.

I. Pettersson

i Rosta.